

مقدمه

روایت ها تاکید زیادی روی تفکر و فکرکردن دارند. از امیر مؤمنان، حضرت علی علیه السلام آمده است که "تفکر ساعه افضل من عبادۀ سبعین سنه"، ساعتی اندیشیدن برتر از هفتاد سال عبادت است. (غرر الحکم: ۶۵۳۷).

عبارات زیادی نزدیک به این مضمون از پیامبر اسلام و خاندانش برای ما به یادگار رسیده است که خود این تعبیر نیازمند اندیشیدن و تعمق است که چرا و چگونه ساعتی فکرکردن مراد و منظور می باشد؟

اسلام، آیینی است که بر پایه های استوار اندیشه بنا شده. و عبادت، حاصل تفکری است که اساس اعتقاد انسان مسلمان است. مغز عبادت را تفکر درباره خداوند دانسته اند، و اندک ترین اثر این اندیشه می توان این دانست که فرد بداند چه کار می کند و برای چه و از برای که انجام می دهد. و این اولین سوالی است که برای خود شخص و کسی که او را در حال عبادت می بیند پیش می آید.

ارزش تفکر تا بدانجاست که خود از عبادتهای بسیار بزرگ و ارزشمند است که هر کسی توفیق به جا آوردن آن را پیدا نمی کند. تفکر از طریق روش های مختلفی ایجاد می شود یکی از روش های متداولی که تفکر را ایجاد می کند مطالعه می باشد. مطالعه یک امری ضروری برای انسان است. اگر یک طلبه وارد حوزه می شود خود را باید به امر مطالعه ملزم کند.

مفهوم شناسی مطالعه

مطالعه (مُ لَ عَ) (از ع، اِص) نگرستن به هر چیز برای واقف شدن به آن و تأمل و تفکر و اندیشه. نظر به دقت (فرهنگ دهخدا).

مطالعه از ریشه طلع به معنای درخشیدن، نور زیادی دادن می باشد و در اصطلاح به معنای فهمی که باعث یادگیری می شود. پس با توجه به تعریف مطالعه، مطالعه یک فرایندی شرطی و اکتسابی جهت افزایش معلومات است.

برنامه ریزی طلبگی

برنامه ریزی فعالیتی است که در آن هم هدف و هم بهترین راه رسیدن به هدف تبیین شده است.

باید بتوان در زندگی تحصیلی از یک برنامه ریزی مناسب تبعیت کرد و امور تحصیلی و روزمره خود را در قالب برنامه ای از پیش تعیین شده تعریف نمود، نه تنها موفقیت تحصیلی تضمین می شود بلکه فنونی مورد دسترسی پیدا می شود که می تواند سایر ابعاد شخصی و اجتماعی زندگی افراد را تحت تأثیر قرار دهد و ضریب آرامش و پیشرفت را در سایر عرصه ها ارتقاء بخشد.

هر طلبه باید پنج برنامه در زندگی طلبگی خویش داشته باشد، نخستین برنامه که واجب ترین آن هاست، «برنامه درسی» است و همان طور که رهبر معظم انقلاب فرموده اند «امروز از همه



عنوان:

برگرفته از نشست علمی- پژوهشی

(الزامات مطالعه هدفمند)

معاونت پژوهش موسسه آموزش عالی حوزوی زینیه

پاییز ۱۴۰۱

اقسام کتب

با اندک تورق و تأملی در آثار مکتوب می‌توان پیشنهاد مطالعه کتب را به دو دسته تقسیم کرد: یک دسته معارف الهی و اسلامی اصیل است و دسته دوم، کتاب‌هایی است که درباره این معارف یا زندگانی بزرگان دین نوشته شده است.

در دسته اول، باید مطالعه و تدبر در قرآن، نهج البلاغه، خطبه حضرت زهرا(س)، خطبه منا امام حسین(ع)، صحیفه سجاده، ادعیه و احادیث معصومین(ع) است همچنین از کتاب‌های دسته دوم به مطالعه کتاب‌های شناخت تحلیلی تاریخ اسلام؛ کتاب‌های مربوط به دیگر فرهنگ‌ها؛ سرگذشت عالمان ربانی؛ و کتاب‌های اخلاقی چون منیة المرید و معراج السعاده و ... را در سبد مطالعاتی قرار داد.

نتیجه‌گیری

مطالعه هدفمند و جهت‌دار نگاه انسان را به زندگی عوض می‌کند، تغییر نگاه، بسیاری از مشکلات روزمره و فشارهای عصبی را از بین می‌برد و شادی را به ارمغان می‌آورد که گم‌شده زندگی امروزی انسان هاست.

روش‌های مطالعه



از روش‌های مطالعه می‌توان مطالعه اجمالی، مطالعه تند خوانی، عبارت خوانی، دقیق خوانی، خواندن تجسمی، مطالعه انتقادی را نام برد که نوع مطالعه باید با نوع کتاب هماهنگ باشد. یادگیری و مطالعه‌ی هدفمند نیز مثل بسیاری از فعالیتها و امور جاری نیازمند فراگیری و مهارت لازم است هم‌چنان که برای بهتر زیستن نیازمند به کسب مهارت‌های زندگی تصمیم‌گیری، خلاقیت، کنترل خشم و ... هستیم. برای بهتر و مؤثرتر آموختن باید خود را به علوم و فنون مربوطه مجهز کرد، چرا که بهترین ساعات، روزها و سال‌های زندگی را به صورت رسمی و غیر رسمی درگیر آموزش و آموختن هستیم.

اولویت‌ها برای طلاب و دانشجویان خوب درس خواندن است، باید طلبه‌ها به این امر توجه ویژه‌ای داشته باشند.

خوب درس خواندن نیاز به عوامل و شرایطی دارد، «پیش مطالعه»، «تمرکز در کلاس»، «مطالعه مستمر»، «مباحثه»، «خلاصه‌برداری» و «تدریس»، از عواملی است که سبب تقویت درس یک طلبه می‌شود.

دومین برنامه در زندگی طلبگی «برنامه معنوی» می‌باشد. در برنامه معنوی «نماز اول وقت»، «نوافل»، «نافله شب»، «انس با قرآن» و «ذکر و استغفار» باید جدی گرفته شود که رمز سعادت و موفقیت در دوران طلبگی، این پنج عمل می‌باشد.

نتایج سودمند برنامه ریزی

۱. روش مناسب برای پاسخ به نیازهای شما
۲. افزایش تمرکز
۳. کاهش اضطراب و فشار روانی
۴. تقویت اراده و قدرت تصمیم‌گیری
۵. خوش بینی به آینده
۶. نظم بخشی به کارها
۷. تسهیل خود ارزیابی
۸. مدیریت زمان